

มุมมองสิทธิ

ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๔
ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๒

มหกรรมงานวันสิทธิมนุษยชน “รู้สิทธิ รักสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิ”

เนื่องในโอกาสวันสิทธิมนุษยชนสากล ๑๐ ธันวาคม ประจำปี ๒๕๕๒ กสม. ร่วมกับองค์กรเครือข่ายจัดมหกรรมงานสิทธิมนุษยชน “รู้สิทธิ รักสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิ” ในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ ณ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ มีผู้เข้าร่วมงานจำนวน ๒,๘๓๑ คน ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานราชการ องค์กรอิสระ องค์กรพัฒนาเอกชน ประชาชนทั่วไป รวมทั้ง อาจารย์และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเครื่องบินกระดาษพับและตอบปัญหาสิทธิมนุษยชน

กิจกรรมก่อนวันงานได้มีการแถลงข่าวและการเดินรณรงค์จากบริเวณด้านหน้าเซ็นทรัลเวิลด์ ไปสิ้นสุดที่สยามสแควร์เพื่อประชาสัมพันธ์ การจัดงาน และเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมมหกรรมงานสิทธิมนุษยชน โดยมี กสม. และศิลปินเข้าร่วมเดินรณรงค์ด้วย

อ่านต่อหน้า ๓

สารบัญ

- ๑ มหกรรมงานวันสิทธิมนุษยชน “รู้สิทธิ รักสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิ”
- ๒ มุมละห่อน
- ๖ สถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่สำคัญในปี ๒๕๕๒
- ๘ ภาพกิจกรรม
- ๑๐ การสัมมนาทางวิชาการว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพ ประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล

- ๑๑ ความคืบหน้าในความร่วมมือระหว่างสำนักงานองค์กรตามรัฐธรรมนูญ
- ๑๒ ศักดิ์ศรีและความยุติธรรมสำหรับทุกคน เสียงของเราได้ยินบนแผ่นดินไทย (๒)
- ๑๓ เรื่องเล่าจากต่างแดน กสม. ช่วยเหลือแรงงานไทยในประเทศลิเบีย

- ๑๕ เสียงจากเครือข่าย เสียงจากเครือข่ายในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้
- ๑๖ รัฐพิธีจัดพัฒนา บทกวี “พิทักษ์สิทธิมนุษยชน” โดยอาจารย์เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
- วิธีการร้องเรียน
- สถิติเรื่องร้องเรียน

Didanayaw “มูมมอองลิตธิ” ฉบับนี้ได้นำเสนอสาระข่าวสารข้อมูลการจัดมทกรรมงานวันลิตธิมมนุษยชน “รู้ลิตธิ รักลิตธิ ไม่ละเมิดลิตธิ” เนื่องในโอกาสวันลิตธิมมนุษยชนสากล ประจำปี ๒๕๕๒ ซึ่งในงานดังกล่าวคณะกรรมการลิตธิมมนุษยชนแห่งชาติได้ร่วมกับองค์กรเครือข่ายด้านลิตธิมมนุษยชนพิจารณาอบรางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานด้านลิตธิมมนุษยชนดีเด่นประจำปี ๒๕๕๒ และรางวัลเกียรติยศ “ผู้อุทิศตนเพื่อลิตธิมมนุษยชน” เพื่อยกย่อง เชิดชู และประกาศเกียรติคุณบุคคลและองค์กรที่ได้รับรางวัลให้สังคมรับรู้ และสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

รางวัล ดังกล่าวเป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งเท่านั้น ยังมีบุคคลและองค์กรที่สมควรได้รับการเชิดชูอีกเป็นจำนวนมากซึ่งคณะกรรมการลิตธิมมนุษยชนแห่งชาติจะได้ดำเนินการเผยแพร่และประกาศให้สาธารณชนได้ทราบต่อไป และขอเป็นกำลังใจให้แกทุกท่านและองค์กรที่มุ่งสร้างสรรค์สังคมไทยให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขด้วยการเคารพลิตธิมมนุษยชน

ภารกิจ สำคัญอีกประการหนึ่งที่จดหมายข่าว “มูมมอองลิตธิ” ได้นำเสนอคือยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการลิตธิมมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งได้มีการเน้นย้ำการดำเนินงานในเชิงประสานร่วมกันในเชิงรุกกว่าทิศทางจะดำเนินการอย่างไรในอนาคต

สาระ สำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้อ่านจะได้รับรู้คือการประเมินสถานการณ์ลิตธิมมนุษยชนในประเทศไทยในรอบปี ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นการประเมินจากองค์กรเครือข่ายและคณะกรรมการลิตธิมมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาส่งเสริมลิตธิมมนุษยชนต่อไป

คณะกรรมการลิตธิมมนุษยชนแห่งชาติ

- “มูมมอองลิตธิ” เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการลิตธิมมนุษยชนแห่งชาติ
- จัดทำเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับลิตธิมมนุษยชน
- การนำข้อความหรือเรื่องราวบางส่วน หรือทั้งหมด ไปเผยแพร่โปรดอ้างถึงแหล่งข้อมูล
- ขอเชิญผู้สนใจส่งความคิดเห็น และบทความเพื่อเผยแพร่ข่าวสารด้านลิตธิมมนุษยชน ทั้งนี้เรื่องที่ได้รับการพิจารณา เพื่อลงพิมพ์ขอสงวนลิตธิในการปรับปรุงข้อความ เพื่อความเหมาะสมในการจัดพิมพ์

คณะกรรมการลิตธิมมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการ : ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์
กรรมการ : นายแพทย์แท้จริง ศิริพานิช
: นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ
: ดร.ปริญญา ศิริสารการ
: นายไพบุลย์ วราหะไพฑูรย์
: พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัต
: นางวิสา เบ็ญจะมโน

สำนักงานคณะกรรมการลิตธิมมนุษยชนแห่งชาติ

เลขาธิการ : –
รองเลขาธิการ : นายประนูน สุวรรณภักดี
: นายวิรัช วิวัชรวิทย์

บรรณาธิการ

นางจินตนา ณ ระนอง

กองบรรณาธิการ

นายบุญเกื้อ สมนึก
นางสาวศรณา กอบศิริกาญจน์
นายสือศักดิ์ ปรัชฌาณกุล
นางสาวนิรมล เชื้อไทย
นายเชิดชัย ยุสประมานนท์
นายประพาส สาธิตานนท์
นางสาวกิตติพร บุญอ่ำ

บทความ/ข้อความ หรือความคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏอยู่ในจดหมายข่าว “มูมมอองลิตธิ” เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งคณะกรรมการลิตธิมมนุษยชนแห่งชาติ และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

คณะกรรมการลิตธิมมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีเอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องลิตธิมมนุษยชน พร้อมทั้งมีชุดนิทรรศการเผยแพร่ โปรดสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

กิจกรรมในวันงานมีการมอบรางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๓ รางวัล และการมอบรางวัลเกียรติยศ “ผู้อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชน” จำนวน ๒ รางวัล การอ่านบทกวีนิพนธ์เชิดชูเกียรติบุคคลที่ได้รับรางวัล และปาฐกถา โดย นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์

ในปีนี้นายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ได้ให้เกียรติปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “รัฐบาลกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน” ร่วมเขียนบอร์ดแสดงความคิดเห็นด้านสิทธิมนุษยชน และร่วมการแข่งขันปาเคื่องบินกระดาษพับกับเด็กชายหม่อง ทองดี ในวันงานเครือข่ายคนพิการได้ยื่นข้อเสนอและข้อเรียกร้องต่อนายกรัฐมนตรี กรณีโครงการเช่ารถเมล์เอ็นจีวี ๔,๐๐๐ คัน ที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

กิจกรรมอื่นๆ ได้แก่ การเสวนาเรื่อง ประสพการณ์ : สิทธิมนุษยชนกับความทุกข์ของสามัญชน การแสดงดนตรี การแสดงละครเวที การแข่งขันปาเคื่องบินกระดาษพับ การจับสลาก และมอบรางวัลพิเศษสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมปาเคื่องบินกระดาษพับ การแข่งขันตอบปัญหาสิทธิมนุษยชน การรับสมัครเยาวชนพิทักษ์สิทธิ และการจัดนิทรรศการขององค์กรเครือข่าย จำนวน ๘๐ องค์กร

รางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๒ ประกอบด้วย

๑. ประเภท บุคคลชาย : นายสุวิทย์ กุหลาบวงษ์

นักต่อสู้เพื่อปกป้องฐานทรัพยากร เป็นผู้นำชาวบ้านต่อสู้เพื่อสิทธิชุมชนและสิทธิในการพัฒนา

เป็นนักพัฒนาที่ทำงานเกาะติดกับชาวบ้านในพื้นที่ภาคอีสาน โดยเฉพาะปัญหาโครงการเหมืองแร่โปแตช ปัญหา

แนวสายไฟฟ้าแรงสูงพาดผ่านพื้นที่ทำกินของชาวบ้านในจังหวัดอุดรธานี ปัญหาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำภาคอีสาน ได้แก่ กลุ่มน้ำลำพะเนียง เขื่อนปากชม และปัญหาผลกระทบจากนโยบายของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน เน้นการทำงานร่วมกับองค์กรชาวบ้าน และสนับสนุนให้ชาวบ้านในพื้นที่รวมกลุ่มเป็นองค์กรชาวบ้าน เพื่อปกป้องสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญและส่งเสริมให้ชาวบ้านใช้กระบวนการยุติธรรมทางศาลปกครองฟ้องการกระทำของรัฐที่ละเมิดสิทธิ พร้อมทั้งได้ขยายแนวคิดการต่อสู้ไปสู่องค์กร

เครือข่ายชาวบ้านในพื้นที่อื่นๆ รวมทั้งได้ฝึกอบรมให้ชาวบ้านในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบเขียนรายงานสถานการณ์ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพื่อใช้ในการรณรงค์เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับนโยบายต่อไป

๒. ประเภทบุคคลหญิง : นางหอมหวล บุญเรือง

สตรีรากหญ้า นักต่อสู้เพื่อปกป้องรักษาแหล่งต้นน้ำ

“ป่าหอม” ประธานกลุ่มอนุรักษ์ขุนน้ำดอยแม่ออกฮู อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเขื่องราย เป็นผู้นำชาวบ้านเรียกร้องและคัดค้านให้ยุติการทำเหมืองหิน โรงโม่หิน และการระเบิดภูเขามานานกว่า ๑๐ ปี เนื่องจากการประทอนบัตรระเบิดหินและย้อยหินกระทบต่อแหล่งต้นน้ำสำคัญของชุมชน โดยเฉพาะพื้นที่เกษตรกรรมและเกิดฝุ่นละออง

ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน แม้ว่าจะถูกข่มขู่จากผู้มีอิทธิพลและผู้สูญเสียผลประโยชน์ และมีการลอบยิงแกนนำที่ทำงานคู่กันมา คือ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน “บุญยงค์ อินต๊ะวงศ์” จนเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม รวมทั้งขณะนี้รัฐบาลได้ต่ออายุประทานบัตรระเบิดหินและย่อยหินในพื้นที่ขยายต่อเนื่อง ซึ่งทำให้ชาวบ้านท้อแท้หมดกำลังใจและเริ่มหวนเกรงกับอิทธิพลอยู่บ้าง แต่ “ป้าหอม” ก็สามารถยืนหยัด และสร้างกำลังใจให้ชาวบ้านต่อสู้ต่อไป และฟ้องร้องต่อศาลปกครองให้คุ้มครองมิให้มีการระเบิดหินในประทานบัตรใหม่

๓. ประเภกองศ์กรภาคเอกชน : เครือข่ายประชาชน ภาคตะวันออก

เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก เป็นองค์กรภาคประชาชนที่รวมตัวกันเพื่อดูแล ปกป้องสิ่งแวดล้อมและชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องของมลพิษที่เกิดจากภาคอุตสาหกรรม ทั้งโรงไฟฟ้า โรงงานถลุงเหล็ก และร่วมกับนักวิชาการอิสระทำวิจัยเกี่ยวกับมลพิษในมาบตาพุด เพื่อนำผลที่ได้มาแสดงถึงความผิดปกติและอันตรายจากผลกระทบของอุตสาหกรรมที่มีต่อประชาชนชาวมาบตาพุด จนนำมาซึ่งการต่อสู้ปกป้องสิทธิชุมชน ปกป้องฐานทรัพยากร รวมทั้งได้รณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับมลพิษถ่านหิน จนนำไปสู่การรวมตัวของประชาชนชาวระยอง ๑๕,๐๐๐ คน เพื่อคัดค้านไม่ให้สร้างโรงไฟฟ้าพลังงานถ่านหิน นอกจากนี้ ยังร่วมกับชาวบ้านฟ้องร้องต่อศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองสูงสุดก็ได้ประกาศให้มาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นเขตควบคุมมลพิษ

ขณะนี้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้เดินหน้า ๑๑ โครงการจาก ๓๖ โครงการ สำหรับโครงการประเภทปิโตรเลียม ท่อส่งเหล็ก โรงไฟฟ้า ฯลฯ ให้ระงับไว้ก่อน เพราะเชื่อว่าจะเป็นโครงการที่ส่งผลกระทบต่อรุนแรง

การแก้ไขปัญหามลพิษของมาบตาพุดปัจจุบันทำในรูปคณะกรรมการ ๔ ฝ่าย เพื่อเยียวยาเชิงรุกและการป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบอุตสาหกรรม ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายแบบเข้มแข็ง โดยมีนายอานันท์ ปันยารชุนเป็นประธาน

สุทธิ อีชมาศัย แกนนำหลักและประชาชนในพื้นที่พูดเสมอว่าเรากำลังหลงใหลกับความเจริญด้านอุตสาหกรรม ขณะที่ทำลายวิถีชีวิตและคุณภาพชีวิตของเราเอง ไม่ได้คำนึงถึงความสุข ความพอเพียง และคุณภาพชีวิตของคนเลย

๔. ประเภหน่วยงานภาครัฐ

ไม่มีหน่วยงานที่มีคุณสมบัติตามกรอบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

รางวัลเกียรติยศ “พุดทิพย์เพื่อสิทธิมนุษยชน” ได้แก่ ศาสตราจารย์วิจิต มันทารณ

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องปัญหาผู้ลี้ภัยสิทธิเด็ก และการค้าเด็ก มีผลงานวิชาการที่โดดเด่นและเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาเรื่องการแสวงหาประโยชน์จากเด็กอย่างเป็นรูปธรรม แก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยอย่างเป็นระบบ นอกเหนือจากภาระงานสอนและด้านวิชาการแล้วยังใช้ความรู้ด้านกฎหมายสร้างความเข้าใจที่ตื้อปัญหาผู้ลี้ภัยให้กับหน่วยงานราชการของประเทศไทยและระหว่างประเทศเพื่อผลักดันให้บุคคลเหล่านี้ได้รับความคุ้มครองที่ดีขึ้น

เป็นผู้ที่มีบทบาทในการทำงานเกี่ยวกับกลไกในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในระดับภูมิภาคอาเซียน มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ได้รับเชิญให้เข้าร่วมทำงานในตำแหน่งสำคัญต่างๆ ร่วมกับองค์การระหว่างประเทศหลายองค์กร เช่น UN UNICEF WHO และ UNHCR นอกจากนี้ยังเป็นผู้รายงานพิเศษของสหประชาชาติว่าด้วย การค้าเด็ก การเอาเปรียบเด็กทางเพศ และการใช้สื่อลามกเกี่ยวกับเด็ก ระหว่างปี ๒๕๓๓-๒๕๓๗ และเป็นผู้รายงานพิเศษของสหประชาชาติว่าด้วยสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีของสหประชาชาติ

๓. รองศาสตราจารย์พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการ เพื่อสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ให้สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยการเสนอมาตรการการแก้ไขปัญหาคำว่าไร้สัญชาติของบุคคลบนพื้นที่สูงและผลักดันการรับรองการมีสัญชาติไทยของชนเผ่าที่มีถิ่นฐานในประเทศไทย

นางอัมพร ชันศรี มารดาของ รองศาสตราจารย์พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร รับรางวัลแทน

อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานและ การรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย แก่คนไร้รัฐ และเป็นผู้ที่ผลักดันให้เกิดระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการพิจารณาการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นผู้ผลักดันให้มียุทธศาสตร์ การจัดการสถานะ และสิทธิของบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๔ และสิทธิในการเดินทางของคน ไร้สัญชาติ ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เพื่อให้บุตรของผู้หญิงไทยสามารถได้รับสัญชาติไทยโดยหลัก สืบสายโลหิต เป็นผู้หนึ่งที่มามีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือ ด้านกฎหมายแก่กลุ่มกะเหรี่ยง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก และแก่ชาวบ้านอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑,๒๔๓ คน ที่ถูกเพิกถอนชื่อจากทะเบียนราษฎร เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้ที่มีปัญหาสถานะบุคคลตามกฎหมาย

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่สำคัญในปี ๒๕๕๓

สำนักวิจัยและนิติธรรม

ในรอบปีที่ผ่านมา มีสถานการณ์สิทธิมนุษยชนสำคัญเกิดขึ้นมากพอควร รวมทั้งเรื่องที่ร้องเรียนมายังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) และ กสม. หยิบยกขึ้นพิจารณาตรวจสอบ เพื่อสร้างบรรทัดฐานที่ถูกต้องให้กับการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและหลายเรื่องเป็นกรณีที่อยู่ในความสนใจของสาธารณชน ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องติดตามและดำเนินการแก้ไขปัญหาคืบคลานโดยเร็ว เพื่อมิให้ปัญหาย้ายต่อไปและอาจกลายเป็นวิกฤตการณ์ที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และจากการตรวจสอบพบว่า สาเหตุสำคัญของการร้องเรียน ส่วนหนึ่งเป็นผลจากนโยบายของรัฐที่เน้นทิศทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจและการส่งออก โดยไม่มีการพิจารณาการกระจายฐานทรัพยากรและไม่คำนึงถึงสิทธิการจัดการและร่วมตัดสินใจของชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับโครงการของรัฐหรือเอกชน ประกอบกับรัฐและหน่วยงานของรัฐไม่เข้มงวดและปกป้องอย่างจริงจังต่อสิทธิในกระบวนการยุติธรรมและเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ทำให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนยิ่งทวีปัญหาและความรุนแรงขึ้น แต่ประชาชนก็พัฒนาความตื่นตัวในการปกป้องสิทธิเสรีภาพ ทำให้มีการรวมกลุ่มต่อสู้อย่างเข้มแข็งและกว้างขวาง

ในที่นี้จะขอกล่าวถึงสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่สำคัญ ๗ กลุ่มโดยสรุป ดังนี้

๑. สิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร

การละเมิดสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากรยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เกิดจากนโยบายและทิศทางการพัฒนา

เศรษฐกิจแนวทางการเสรีนิยมใหม่ ที่เน้นการให้คุณค่ากับกลไกตลาดอย่างเต็มที่ และเปิดโอกาสให้มีการเข้ามาแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นจนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน เช่น กรณีปัญหานิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด กรณีโรงงานอุตสาหกรรมถลุงเหล็กที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น

๒. สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

เหตุการณ์รถไฟตกรางที่อำเภอเขาเต่า จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จนทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก เป็นการจุดประเด็นคำถามในเรื่องประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการให้บริการรถไฟ ซึ่งถือเป็นสาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมที่สำคัญ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องรายได้และสวัสดิการของลูกจ้าง การเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม รวมทั้งกรณีการทำสัญญาจ้างแบบเหมาช่วงที่เสี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน

๓. สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

กรณีความขัดแย้งและความไม่สงบทางการเมืองในระยะ ๒-๓ ปีที่ผ่านมา จนทำให้รัฐบาลต้องประกาศใช้กฎหมายความมั่นคงอยู่บ่อยครั้งแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานความมั่นคงของรัฐอยู่ในสภาพที่เสมือนจะไร้ประสิทธิภาพ ดังนั้นการอ้างไว้ซึ่งการเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจเป็นหนทางเดียวที่จะแก้ไขและเยียวยาให้สังคมหลุดพ้นจากสภาวะดังกล่าวได้

๔. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา สถาบันตำรวจมีภาพพจน์ที่เสื่อมถอยเป็นอย่างมาก จากการที่ถูกสังคมวิจารณ์ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ

มิได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” โดยเฉพาะกรณีซ้อมทรมานผู้ต้องหา และการปราบปรามประชาชนที่ชุมนุมอย่างสงบภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ จึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปสถาบันตำรวจให้สามารถปฏิบัติภารกิจในกระบวนการยุติธรรม และดูแลความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. สิทธิของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม

กสม. และองค์กรสิทธิมนุษยชนได้ให้ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการจัดการกับปัญหาชาวโรฮิงญาจำนวน ๗๘ คนซึ่งถูกจับกุมขณะลักลอบเดินทางเข้ามาในน่านน้ำไทยทางเรือด้วยความยัดเยียดและดำเนินการเจรจากับประเทศที่เกี่ยวข้องบนพื้นฐานของการเคารพสิทธิมนุษยชนและหลักแห่งมนุษยธรรม และอยู่ระหว่างการติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับการส่งกลับออกนอกประเทศ เนื่องจากรัฐบาลบังคลาเทศและเมียนมาร์ไม่ยอมรับว่าชาวโรฮิงญากลุ่มนี้เป็นประชาชนของประเทศตน

๖. กรณีความไม่สงบและความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

นับแต่ปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมา สถานการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิต ทรัพย์สิน และความมั่นคงของสังคม จนถึงปัจจุบันมีประชาชนเสียชีวิตไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ ราย ส่งผลให้มีเด็กกำพร้าไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ ราย นอกจากนี้ ประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมถูกท้าทายอย่างมากเนื่องมาจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงของรัฐในการจัดการกับความรุนแรง และข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมของภาคส่วนต่างๆ ตลอดจนคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอส.) ซึ่งมี

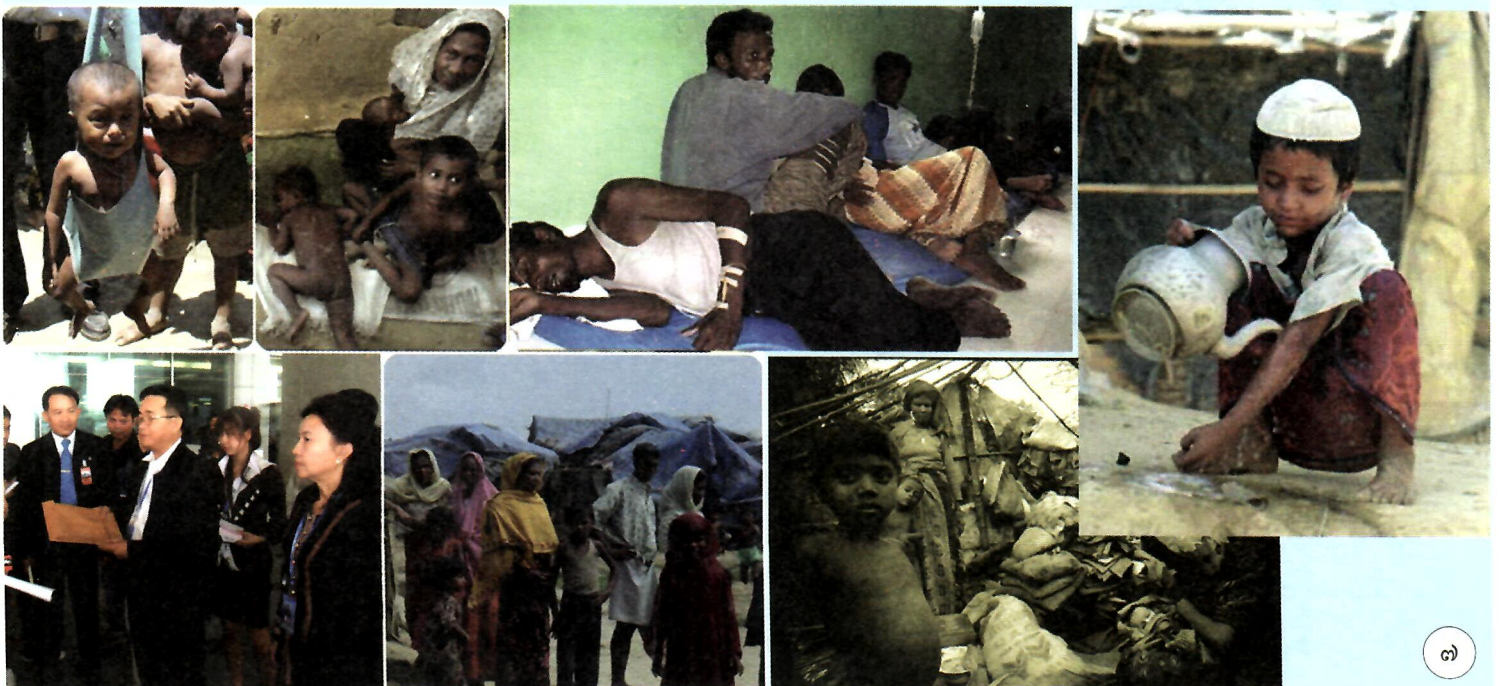
นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นประธาน ยังไม่ได้รับการตอบสนองอย่างจริงจังจากภาครัฐเท่าที่ควรจะเป็น

๗. ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญอื่น ๆ

นอกเหนือจากการที่กฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ รัฐบาลมีส่วนสำคัญในการร่วมผลักดันให้กลไกสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคอาเซียนได้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม คือ การจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และเครือข่ายความร่วมมือของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วใน ๔ ประเทศ คือ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และไทย ได้เห็นพ้องกันในการสนับสนุนให้กลไกดังกล่าวสามารถทำงานในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างเต็มที่

บทสรุป

ภาพรวมสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๒ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น แม้จะมีความยากลำบากในการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของประชาชนและความซับซ้อนในการแก้ไขปัญหา อย่างไรก็ตาม หากรัฐบาลฝ่ายการเมือง สถาบันองค์กรอิสระ และภาคประชาสังคม มีเจตจำนงร่วมกันในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามหลักการและเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนรวมถึงพันธกรณีตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยมีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการสร้างเสริมให้เกิดความตระหนักและสำนึกในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของตน ที่มีต่อสังคมและบุคคลอื่นในประชาคมเดียวกันในทุกระดับ ทั้งผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติในภาครัฐ ตลอดจนภาคส่วนต่างๆ ในสังคม รวมทั้งชุมชนแล้ว เชื่อว่าสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยจะมีการพัฒนาดีขึ้นจากนี้ไป

ถวายพวงมาลาสักการะ

เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ นายประนูน สุวรรณภักดี รองเลขาธิการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นำคณะเจ้าหน้าที่ถวายพวงมาลาสักการะ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันปิยมหาราช ณ ลานพระบรมรูปทรงม้า

ประชุมหารือ

เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นางวิสา เบ็ญจมะโน ดร.ปริญญาศิริสารการ และ นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมประชุมหารือกับ นางสาวณัฐ สุวรรณจุฑา อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม พร้อมคณะ ณ ห้องประชุม ๖๐๖ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

แถลงข่าวกรณีมาบตาพุด

เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง และคณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชน จัดแถลงข่าวกรณี “นายกรัฐมนตรี ยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลปกครองเรื่องมาบตาพุด” ณ ห้องประชุม ๖๐๖ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ถวายพวงมาลาสักการะ

เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ นายประนูน สุวรรณภักดี รองเลขาธิการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นำคณะเจ้าหน้าที่ถวายพวงมาลาสักการะ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันรัฐธรรมนูญ ณ ลานหน้าอาคารรัฐสภา

ประชุมเวทีสาธารณะ

เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ คณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมือง และสิทธิการเมืองและสิทธิชุมชน ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มูลนิธินโยบายสุขภาพและสำนักงานสุขภาพแห่งชาติ จัดประชุมเวทีสาธารณะเรื่องสิทธิชุมชน กรณีมาบตาพุด : ความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ การลงทุนกับชีวิตผู้คน สิ่งแวดล้อม ณ ห้องประชุม ๒๒๒ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดย นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นวิทยากรบรรยาย

ประชุมเชิงปฏิบัติการ

นางวิสา เบ็ญจมะโน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นำคณะเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๔ ประเทศในอาเซียน (ASEAN NHRI Forum-ANF) เรื่องการต่อต้านการค้าหญิงและเด็ก (Development of the ASEAN NHRI Forum Protocol Against Trafficking of Women and Children) ในระหว่างวันที่ ๒๐-๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ ณ โรงแรม Lancaster Hotel Mandaluyong City ประเทศฟิลิปปินส์

รับเรื่องร้องเรียน

เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวนลัด กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รับเรื่องร้องเรียนจากตัวแทนชาวบ้าน บริเวณวัดธรรมิกาวาส อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท เพื่อขอความเป็นธรรมกรณีตำรวจทำร้ายร่างกายพระ หลิงชราและเยาวชน และตั้งข้อกล่าวหาว่า มียาเสพติดไว้ในครอบครอง ณ ห้องเสวนา สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เสวนาด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวนลัด กล่าวเปิดการเสวนาเรื่อง “โทษประหารชีวิต...สังคมไทยคิดอย่างไร?” จัดโดยคณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร

วันสิทธิมนุษยชนสากล

เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดกิจกรรมงานวันสิทธิมนุษยชน เนื่องในวันสิทธิมนุษยชนสากล “รู้สิทธิ รักสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิ” โดย ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ร่วมปาฐกถาพิเศษ ทั้งนี้ในงานได้มีการมอบรางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่นประจำปี ๒๕๕๒ และรางวัลผู้อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชน ณ อาคารศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

แถลงข่าว

เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ศาสตราจารย์อมร พงศพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับองค์กรเครือข่ายแถลงข่าวประกาศผลการคัดเลือกบุคคลและองค์กรที่มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่นประจำปี ๒๕๕๒ เนื่องในวันสิทธิมนุษยชนสากล ๑๐ ธันวาคม ณ ห้องประชุม ๗๐๙ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประชุมสัมมนาวิชาการ

เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุมสัมมนาวิชาการขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ประจำปี ๒๕๕๒ ว่าด้วย “สิทธิ เสรีภาพ ประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล” ณ ห้องประชุม ๗๐๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การสัมมนาทางวิชาการว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพ ประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล

เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นเจ้าภาพจัดการสัมมนาทางวิชาการว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพ ประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล ณ ห้องประชุม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาคารศูนย์ราชการ ถนนแจ้งวัฒนะ โดยร่วมกับสำนักงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอีก ๖ องค์กร ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวเปิดงาน โดยเน้นว่า ยังมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่เป็นจำนวนมากในประเทศไทย จำเป็นต้องผลักดันให้ผู้ที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง ทั้งในเชิงเฉพาะหน้าด้วยการช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิโดยไม่ชักช้า และในเชิงนโยบายด้วยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และวิธีปฏิบัติ อันจะเป็นการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้จะต้องดำเนินการประกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจใดๆ ที่จะกระทบสิทธิของตน และสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อสร้างพลังสังคมผลักดันให้มีการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นรูปธรรม

Dr.Faustina Pereira ผู้อำนวยการสำนักสิทธิมนุษยชนและบริการกฎหมายขององค์กร BRAC บังกลาเทศ ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนใหญ่ที่สุดในโลก ได้ย้ำถึงความเกี่ยวเนื่องของสิทธิเสรีภาพ ประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล และความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มอำนาจทางกฎหมายให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะประชาชนรากหญ้า ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและนิติธรรม สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิแรงงานและสิทธิทางธุรกิจ

นานาทัศนะ และความคิดเห็น เรื่องบทบาทการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรค ทิศทางการดำเนินงานในอนาคตร่วมกันระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ๗ องค์กร

ศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้เน้นถึงความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อเป็นแนวทางสู่ระบบธรรมาภิบาลในสังคมไทย เพราะมาตรฐานทางจริยธรรม เป็นสิ่งที่ช่วยในการกำกับความประพฤติของบุคคลในองค์กร ก่อให้เกิดความสงบสุขและส่งผลให้

เกิดความสงบสุขและเป็นธรรมในสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ การทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการบกพร่องเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมของบุคคลในองค์กร ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานจะต้องเพิ่มความเข้มข้นในการดำเนินการด้านการส่งเสริมปลูกจิตสำนึกด้านจริยธรรมให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้านการป้องกันการฝ่าฝืนมาตรฐานจริยธรรมและด้านการตรวจสอบและรายงานการฝ่าฝืนจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เป็นกลไกในการบังคับการให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมของตนเองอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผลในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต

นายพิศิษฐ์ ลีลาวชิโรภาส รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ย้ำว่าการตรวจเงินแผ่นดินจะช่วยส่งเสริมจริยธรรมในองค์กรของภาครัฐ และดูแลมิให้มีการดำเนินการโดยมิชอบและละเมิดสิทธิของประชาชน

นายณรงค์ รัฐอมฤต รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้เน้นว่า การทุจริตเป็นเหตุบั่นทอนประเทศอย่างร้ายแรง สร้างความอ่อนแอให้แก่เศรษฐกิจและสังคมโดยรวม และมีความเกี่ยวพันอย่างลึกซึ้งกับการละเมิดสิทธิของประชาชน ดังนั้น จำเป็นที่ทุกภาคส่วนของสังคมไทยจะต้องร่วมมือกันในการต่อต้านและปราบปรามการทุจริต

นายันทศักดิ์ พูลสุข อธิบดีอัยการฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย และ ดร.อุทัย อาทิวะ อัยการผู้เชี่ยวชาญ ปฏิบัติราชการแทนอัยการพิเศษ ฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด ได้กล่าวถึงบทบาทของอัยการสูงสุดในการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเน้นถึงการให้คำปรึกษากฎหมายแก่ประชาชนในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและการดำเนินการตามกฎหมายที่จำเป็นต้องให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย

ดร.สุทธิพล ทวีชัยการ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง และประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยการเลือกตั้งที่โปร่งใสและเป็นธรรม อันจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนสิทธิเสรีภาพและความเข้มแข็งของสังคมไทย

นางสาวเยาวลักษณ์ สุขวิวัฒน์พร รองเลขาธิการ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เน้นว่า การกำหนดแผนและการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต้องคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและจริยธรรม เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปได้อย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความคืบหน้าในความร่วมมือระหว่างสำนักงานองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

สำนักงานองค์กรตามรัฐธรรมนูญรวม ๗ องค์กร ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีการพบปะหารือเพื่อแสวงหาแนวทางความร่วมมือกันอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากตระหนักถึงการดำเนินการที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกัน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างบูรณาการ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน อาทิ

- แนวทางการประสานงานเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือละเมิดสิทธิมนุษยชน ได้แก่

๑. การจัดตั้งผู้ประสานงานกลางระหว่างสำนักงานองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และสำนักองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่น เช่น ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น แบ่งระดับผู้ประสานงานเป็น ๒ ระดับ คือ ผู้ประสานงานในระดับผู้บริหาร และในระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และเสนอให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้ประสานงานหลักในการดำเนินการดังกล่าว

๒. การสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานกลางที่ให้ทุกองค์กรสามารถเข้าตรวจสอบว่า ผู้ร้องมีการร้องเรียนมายังองค์กรใดหรือไม่ หากมีระบบฐานข้อมูลกลางก็จะสามารถแสดงขั้นตอนการพิจารณาตลอดจนผลการวินิจฉัยด้วย

- การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การกำหนดแนวทางความร่วมมือ ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างองค์กรเพื่อช่วยลดปัญหาการซ้ำซ้อนในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนเดียวกัน และจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาต่อยอดเรื่องร้องเรียนต่อไป โดยดำเนินการ ดังนี้

๑. การทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อการเชื่อมโยงข้อมูล

๒. การนำข้อมูลที่สามารถเผยแพร่ได้ตามกฎหมายลงบนเว็บไซต์ของแต่ละองค์กร

๓. การจัดทำ Hyper Link ระหว่างองค์กร ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทันที

ขณะนี้ทั้ง ๗ องค์กรอยู่ระหว่างการจัดทำเว็บไซต์กลาง สำหรับรวบรวมข่าวและประกาศต่างๆ และได้จัดทำ Banner ของแต่ละองค์กรแล้ว เพื่อที่จะเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่นๆ

- การพัฒนาบุคลากร โดยแลกเปลี่ยนการทำงานของบุคลากรระหว่างสำนักงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของตน เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การส่งบุคลากรไปศึกษา ดูงานและฝึกการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ สำนักงาน กกต. และสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งมีสถาบันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่จะเป็นศูนย์ฝึกอบรมด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดหลักสูตรฝึกอบรมในหลายหลักสูตร และได้เชิญเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ จากองค์กรตามรัฐธรรมนูญเข้าร่วมอบรม

- การศึกษา และผลักดันเรื่องอันเป็นที่สนใจร่วมกัน เช่น การสร้างความร่วมมือในการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ และงบประมาณขององค์กรตามรัฐธรรมนูญร่วมกัน ดังนี้

๑. การพิจารณาทิศทางการกำหนดแผนยุทธศาสตร์หลักขององค์กรตามรัฐธรรมนูญเฉพาะขึ้นใหม่

๒. การบูรณาการโครงการที่องค์กรตามรัฐธรรมนูญสามารถร่วมกันดำเนินการได้ เช่น โครงการที่เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น

- การจัดทำกิจกรรมร่วมกันในการเผยแพร่ความรู้เรื่องสิทธิ เสรีภาพ ประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล

ศักดิ์ศรีและความยุติธรรมสำหรับทุกคน เสียงของเราที่ได้ยินบนแผ่นดินไทย^(๑)

ต่อเนื่องจากฉบับที่แล้ว ก็ได้กล่าวถึงปฏิกณณาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๓ ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิตเสรีภาพ และความมั่นคงแห่งบุคคล

ฉบับนี้จะกล่าวถึงปฏิกณณาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๔ บุคคลใดจะตกอยู่ในความเป็นทาสหรือสภาวะจำยอมไม่ได้ ทั้งนี้ห้ามความเป็นทาสและการค้าทาสทุกรูปแบบ

เสียงสะท้อน

“เธอใช้เวลาที่เหลือของชีวิตมรณงค์เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้หญิงไทยตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์อีก” นี่เป็นเสียงสะท้อนของสตรีที่ไม่เปิดเผยนามผู้หนึ่งที่ถูกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ เธอเป็นแม่ของลูก ๓ คนที่ไปต่างประเทศเพื่อหวังจะได้งานทำแต่เธอกลับถูกบังคับให้ขายตัว สังคมได้เรียนรู้ชะตากรรมของเธอ เมื่อไม่นานมานี้ซึ่งทำให้เกิดความตื่นตัวในหมู่คนไทยจำนวนมากถึงปัญหาการค้ามนุษย์ยุคใหม่ นอกจากนั้น การที่สตรีผู้นี้กล้าออกมาเปิดเผยต่อสาธารณะเพื่อเล่าเรื่องของเธอทำให้เกิดพลังผลักดันจนทางรัฐบาลผ่านพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เรื่องราวของเธอทำให้สังคมตระหนักถึงปัญหานี้ว่าถึงเวลาแล้วที่ต้องร่วมกันกำจัดการค้ามนุษย์ ซึ่งก็คือการค้าทาสยุคใหม่ นั่นเอง

โคกนาฏกรรมของสตรีผู้นี้เริ่มเมื่อประมาณ ๑๐ ปีก่อน ตอนนั้นเธอพบว่าตัวเองยากจนมากแต่ยังต้องหาเลี้ยงครอบครัวที่มีสมาชิกพลภาพกับลูกอีก ๓ คน ทำให้เมื่อมีคนมาชวนไปทำงานต่างประเทศ เธอจึงตอบรับทันทีพร้อมยอมเสียเงิน ๔ หมื่นบาทให้กับนายหน้าหางานเถื่อน ซึ่งนายหน้าก็จัดการส่งเธอไปให้แก๊งค์ค้ามนุษย์ต่างประเทศที่จับเธอไปขังในห้องแคบๆ พวกแก๊งค์บอกเธอว่าถ้าอยากกลับเมืองไทย ต้องจ่ายเงินค่าตัวที่ทางนายหน้าเอาไปจากแก๊งค์ก่อน นั่นทำให้เธอถูกขายและตกเป็นหนี้เงินมหาศาล นอกจากนั้นยังถูกบังคับทรมานต่างๆ

ต่อมาเธอพบผู้ชายไทยที่ทำงานในประเทศนั้น ได้ตกลงจะช่วยเธอหนี แต่ในที่สุดเธอกับผู้ชายดังกล่าวถูกศาลประเทศนั้นสั่งจำคุก ๗ ปี ข้อหาฆ่าคนโดยประมาท เธอป่วยหนักในคุกซึ่งหมอบอกว่าเธอเป็นมะเร็งด้วยเหตุนี้ศาลจึงปล่อยตัวหลังจากขังไว้ ๕ ปี เพื่อเธอจะได้กลับมาใช้เวลาสุดท้ายของชีวิตอยู่กับครอบครัวที่เมืองไทย

ในเดือนตุลาคม ๒๕๔๔ เธอกลับประเทศไทยและใช้เวลาที่เหลือของชีวิตมรณงค์เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้หญิงไทยตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์อีก โดยทำงานร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มูลนิธิพัฒนาการคุ้มครองเด็กเพื่อสร้างความตื่นตัวเรื่องปัญหาการค้ามนุษย์ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แม้เธอจะจากไปแล้วแต่เรื่องของเธอยังเป็นแรงบันดาลใจให้การณรงค์ค้ามนุษย์ในไทยดำเนินต่อไป

ทัศนะ

ดร.สายสุรี จุติกุล ผู้อำนวยการด้านเด็กและสตรี บอกว่า ประเทศไทยได้ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปฏิกณณาสากลฯ ข้อ ๔ ได้ค่อนข้างมาก โดยคณะกรรมการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับเด็กตามมาตรฐานของรัฐธรรมนูญและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งทำงานต่อเนื่องมา ๑๑ ปีแล้ว ดำเนินการผลักดันจนมีการแก้ไขกฎหมายจำนวนหลายฉบับ กฎหมายที่สำคัญได้แก่ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.๒๕๓๙ ที่เอาผิดผู้ซื้อบริการโสเภณีเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ส่วนผู้กระทำความผิดฐานค้าประเวณีก็ลงโทษเพียงปรับ ๑ พันบาท รวมทั้งให้มีมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ค้าประเวณีด้วย นอกจากนั้น ยังมีกฎหมายเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก ที่เป็นกฎหมายดั้งเดิมตั้งแต่ปี ๒๔๗๑ ก็มีการปรับปรุงแก้ไขเป็น พ.ร.บ.มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.๒๕๔๐ ซึ่งครอบคลุมถึงเด็กชายด้วย ปัจจุบันพัฒนาเป็น พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กฎหมายเหล่านี้ ดร.สายสุรี มีส่วนร่วมสำคัญในการผลักดันออกมาบังคับใช้อย่างเข้มข้น

ดร.สายสุรีบอกว่า “กฎหมายช่วยได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ก่อนที่จะมีกฎหมายออกมาใช้บังคับ เราก็รณรงค์กันก่อนแล้วเกือบ ๒๐ ปี โดยเฉพาะการรณรงค์ทางความคิดกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะตำรวจไม่เข้าใจจำเป็นต้องปรับทัศนคติเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อรองรับกับแนวคิดใหม่ๆ ในเรื่องสตรีและเด็ก”

ดร.สายสุรีมองเห็นว่า กรณีของเสียงเล่านี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งของเหยื่อการค้ามนุษย์เท่านั้น ซึ่งการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์นั้น นอกจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการกันอย่างจริงจังแล้ว การแก้ปัญหาายังต้องทำแบบสหวิชาชีพ เพราะไม่สามารถแก้ไขด้วยหน่วยงานใดหน่วยหนึ่ง ต้องอาศัยความร่วมมือ ทั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฯลฯ รวมทั้งเด็กและสตรี ซึ่งเป็นเหยื่อหลักของการค้ามนุษย์เองด้วย “ถ้าจะแก้ปัญหาการค้ามนุษย์เราต้องเริ่มที่หัวใจของเรา เราต้องมีความรักในเพื่อนมนุษย์ก่อนเพื่อจะได้บรรลุเป้าหมาย”

^(๑) คัดย่อบางส่วนจากหนังสือ “ศักดิ์ศรีและความยุติธรรมสำหรับทุกคน เสียงของเราที่ได้ยินบนแผ่นดินไทย”

โดย กิตติพร บุญอ่ำ เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๕ สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย

กสม. ช่วยเหลือแรงงานไทยในประเทศลิเบีย

อัญญะรัฐ เอ่งฉ้วน

เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๗ ว. สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สืบเนื่องจากกรณีร้องเรียนเรื่องแรงงานไทยในประเทศลิเบียที่เป็นข่าวดังในหน้าหนังสือพิมพ์ คณะอนุกรรมการด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ได้เห็นถึงปัญหาและความทุกข์ยากของแรงงานไทย จึงมอบหมายให้นายอัญญะรัฐ เอ่งฉ้วน และนายภพธรรม สุนันธรรม เป็นตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับข้าราชการกระทรวงแรงงาน ซึ่งนำโดยนายสุกฤษี สุโกศล จัสดางาน จักรหวัดบุรีรัมย์ เพื่อช่วยเหลือแรงงานไทย ณ ประเทศลิเบีย ระหว่างวันที่ ๙-๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๒

ประเทศลิเบียเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบบสังคมนิยมแบบอาหรับ รายได้หลักของประเทศ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ของรายได้ทั้งหมดมาจากทรัพยากรน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๖ เป็นต้นมา สหรัฐและยุโรปตะวันตกยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรต่อประเทศลิเบียรัฐบาลลิเบียจึงได้เร่งพัฒนาประเทศอย่างจริงจังโดยการเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ได้แก่ โครงการแม่น้ำเทียม (Great Man-Made River: GMMR) โครงการก่อสร้างสนามบินแห่งชาติ โครงการก่อสร้างปรับปรุงโรงกลั่นน้ำมัน โรงไฟฟ้า ถนน อาคารที่พักอาศัย สถานศึกษา โรงพยาบาล ทางรถไฟ ศูนย์ราชการ เป็นต้น

ดังนั้นลิเบียจึงมีความต้องการด้านการลงทุน และกำลังแรงงานจำนวนมาก แรงงานไทยจึงเป็นทางเลือกหนึ่งเนื่องจากลิเบียมีความพึงพอใจในความขยัน อดทน และมีมือแรงงานไทย ปัจจุบันมีแรงงานไทยประมาณ ๒๙,๐๐๐ คน และคาดว่าจะในอนาคตความต้องการจ้างแรงงานไทยจะเพิ่มมากถึง ๕๐,๐๐๐ คน ถือได้ว่าประเทศลิเบียจะเป็นตลาดแรงงานที่สำคัญในอนาคต คู่แข่งสำคัญของแรงงานไทย ได้แก่ แรงงานจากอินเดีย บังคลาเทศ แรงงานจากกลุ่มประเทศอาเซียน ได้แก่ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เป็นต้น

คณะฯ ได้เข้าเยี่ยมคารวะและพบหารือกับนายโฆาส จันทรทรัพย์ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงตริโปลี และนายวิฑูร สุชะวันกุล

อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายแรงงาน) สำนักงานแรงงานไทยในประเทศซาอุดีอาระเบีย (กรุงริยาด) เพื่อติดตามการช่วยเหลือแรงงานไทยตามที่ครอบครัวแรงงานได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน ๑๔๖ คน สรุปได้ว่า การดำเนินการช่วยเหลือแรงงานไทยมีความคืบหน้าเป็นลำดับ โดยเอกอัครราชทูตไทยได้ขอความร่วมมือจากเอกอัครราชทูตอินโดนีเซียประจำประเทศลิเบียในการเจรจากับผู้บริหารบริษัท CKG ซึ่งผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นชาวอินโดนีเซีย เพื่อช่วยเหลือแรงงานที่ทำงานครบสัญญาจ้างได้เดินทางกลับประเทศไทยโดยเร็วขึ้น สำหรับค่าจ้างค้างจ่ายเงินโบนัสที่แรงงานไทยยังไม่ได้รับ สถานเอกอัครราชทูตและอัครราชทูตไทยที่ปรึกษาฝ่ายแรงงานจะเร่งรัดติดตาม และหากแรงงานรายใดได้เดินทางกลับประเทศแล้วแต่นายจ้างยังค้างจ่ายค่าจ้างสถานทูตฯ จะให้แรงงานไทยจัดทำเอกสารมอบอำนาจให้สถานทูตเพื่อติดตามต่อไป

การดูแลในระหว่างรอการส่งกลับ กระทรวงการต่างประเทศ โดยสถานทูตไทยฯ ได้อนุมัติเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือคนงาน จำนวน ๖,๑๕๔,๔๐๐ บาท สำรองจ่ายเพื่อการดำรงชีพ อัตราคนละ ๗ ดินาลิเบีย / วัน (๑๔๙ บาท) เพื่อเป็นค่ารถ ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

คณะฯ ได้ไปเยี่ยมคนงานไทยที่โครงการแม่น้ำเทียม จุดเก็บน้ำ Camp Tank ๔ ของบริษัท CKG ซึ่งเป็นบริษัทนายจ้าง ได้มีโอกาสพบปะแรงงานไทยที่รอเดินทางกลับ จำนวน ๑๑๙ คน แรงงานส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถูกจัดส่งไปทำงานโดยบริษัทจัดหางาน ๔ บริษัท จากข้อมูลที่ได้รับฟังได้ทราบว่า แรงงานแต่ละคนรอการส่งกลับนานระหว่าง ๔-๑๑ เดือน ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากบริษัท CKG ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างประเทศอินโดนีเซีย ปากีสถาน และลิเบีย ได้รับเหมาก่อสร้างโครงการของรัฐบาล เช่น โครงการแม่น้ำเทียม (Great Man-Made River: GMMR) โครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัย ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินอันเนื่องมาจากการบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ การส่งมอบงานล่าช้า รัฐบาลลิเบียจึงไม่จ่ายค่ารับเหมางาน จึงส่งผลให้แรงงานไทยไม่ได้รับค่าจ้างประมาณ ๓-๔ เดือน

ระหว่างนั้นคณะของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงแรงงาน และอธิบดีกรมการจัดหางาน ได้เดินทางไปราชการ ณ ประเทศลิเบีย ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ เพื่อพบหารือกับหน่วยราชการและภาคเอกชนของลิเบียเพื่อส่งเสริม และขยายตลาดแรงงานไทย โดยได้หารือร่วมกับผู้บริหารของบริษัท CKG ซึ่งผลของการหารือผู้บริหารของบริษัทได้ให้คำมั่นว่าจะทยอยส่งแรงงานไทยทั้งหมดกลับประเทศตามความประสงค์ โดยทยอยจัดส่งชุดละ ๓๐ คน ทุกๆ ๑๐ วัน

ข้อกังวลของแรงงานไทย

- ๑) สิ่งที่น่ายั้วใจให้คำมั่นว่าจะทยอยส่งแรงงานไทยทั้งหมดกลับประเทศตามความประสงค์ โดยทยอยจัดส่งชุดละ ๓๐ คน ทุก ๆ ๑๐ วัน จะทำได้หรือไม่ เพราะเป็นที่ทราบกันดีในหมู่แรงงานไทยว่าบริษัท CKG ขาดสภาพคล่องทางการเงิน (จนถึงขณะนี้แรงงานชุดแรกเดินทางกลับ ๒๗ คน เท่านั้น) ประกอบกับ กฎหมายคนเข้าเมืองประเทศลิเบียให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองในการลงตราเข้า-ออกราชอาณาจักร ดังนั้นเมื่อนายจ้างค้างจ่ายค่าจ้าง สถานะความเป็นนายจ้าง ลูกจ้างยังมีอยู่ หากนายจ้างจ่ายเงินไม่ครบ เจ้าหน้าที่จะไม่อนุญาตให้แรงงานไทยเดินทางออกนอกประเทศ
- ๒) ค่าจ้างค้างจ่าย ค่าล่วงเวลา เงินโบนัส ที่บริษัทค้างจ่ายแรงงานจะได้รับหรือไม่
- ๓) แรงงานไทยมีความวิตกกังวล กรณีเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือแรงงานไทย เนื่องจากการใช้เงินดังกล่าว มีข้อผูกพันที่แรงงานไทยต้องส่งใช้คืนให้กับกระทรวงการต่างประเทศเมื่อมีการทวงถาม เฉลี่ยเงินยืมต่อคนประมาณ ๒๐,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่สามารถนำเงินจากกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครอง คนหางาน พ.ศ.๒๕๒๘ มาจ่ายได้ เนื่องจากการตีความว่า ไม่เข้าเงื่อนไข การนำเงินดังกล่าวมาใช้ มีคำถามว่ารัฐมีมาตรการอย่างไรที่จะให้บริษัทจัดหางานมีส่วนรับผิดชอบ
- ๔) หนี้สินที่กู้ยืมเพื่อเดินทางไปทำงานต่างประเทศ เป็นที่รับรู้กันดีว่าแรงงานไทยต้องเสียค่านายหน้า/ค่าหัวในการเดินทางไปทำงานให้สาย/นายหน้า/บริษัทจัดหางาน ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐-๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยการกู้เงินจากนายทุนนอกระบบในอัตราดอกเบี้ยสูง หรือกู้สินเชื่อจากธนาคาร โดยนำทรัพย์สินไปวางเป็นหลักประกัน หากไม่สามารถทำงานต่อไปได้ ภาระหนี้สิน ดอกเบี้ย จะทำอย่างไร และเมื่อเดินทางกลับถึงประเทศไทยจะประกอบอาชีพอะไรเลี้ยงดูครอบครัว ฯลฯ

และเมื่อเดินทางกลับ จึงมีความเห็นว่า

- ๑) รัฐควรใช้มาตรการทางกฎหมายกำกับดูแลบริษัทจัดหางาน โดยเฉพาะการเรียกเก็บค่าบริการและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และมาตรการลงโทษสูงสุด
- ๒) รัฐควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ หมวด ๕ ว่าด้วยกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ เพื่อให้แรงงานสามารถเข้าถึงกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ และการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย และควรให้สำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศ สถานกงสุล สถานทูตมีอำนาจใช้เงินกองทุนได้ตามความจำเป็นในการให้ความช่วยเหลือแรงงาน
- ๓) ควรให้กระทรวงแรงงานเร่งศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานในประเทศลิเบียระบบรัฐต่อรัฐ และในขณะเดียวกันไม่เป็นการปิดกั้นบริษัทจัดหางานเอกชน แต่ต้องควบคุมการเรียกเก็บค่าบริการและค่าใช้จ่ายไม่ให้สูงกว่ากฎหมายกำหนด

- ๔) ให้มีการปรับปรุง พัฒนาความพร้อมแก่แรงงานก่อนไปทำงานต่างประเทศ โดยเน้นคุณภาพและขยายเวลาการฝึกอบรมเกี่ยวกับสัญญาจ้าง “สิทธิประโยชน์พึงได้รับ” “ระเบียบ” กฎหมาย และควรพัฒนาทักษะและยกระดับฝีมือแรงงาน รวมทั้งภาษาต่างประเทศ เพื่อลดการเสียเปรียบแรงงานชาติอื่น
- ๕) รัฐควรสนับสนุนแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือเงินอุดหนุนสำหรับการกู้ยืมเพื่อการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ
- ๖) รัฐควรสนับสนุนแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือกองทุนสำหรับการกู้ยืมเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพเมื่อเดินทางไปทำงานต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันและคุ้มครองแรงงานไทย

จากการเดินทางร่วมแก้ไขปัญหาแรงงานไทย ณ ประเทศลิเบีย เห็นว่าในอนาคตประเทศลิเบียจะเป็นตลาดแรงงานที่สำคัญของประเทศไทย อาจเรียกได้ว่าเป็นชาวดูอาร์เบีย ๒ ในตะวันออกกลางเป็นแหล่งเงินที่แรงงานไทย จะนำเงินตราเข้าประเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาดูแลแรงงานไทยทั้งก่อนเดินทาง ระหว่างทำงาน

เสี่ยงจากเครือข่ายในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย

นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ลงพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เพื่อศึกษาสถานการณ์สิทธิมนุษยชนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการขับเคลื่อนงานประเด็นสิทธิทรัพยากรของเครือข่ายในจังหวัด อันจะนำมาสู่การปกป้องสิทธิทรัพยากรของชุมชน พร้อมทั้งจัดเวทีระดมความคิดเห็นจากเครือข่ายภาคใต้

นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ กล่าวชี้แจงว่าต้องการรับทราบถึงผลกระทบจากโครงการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ของภาครัฐว่ามีผลกระทบต่อทรัพยากรของท้องถิ่นอย่างไร เพราะตลอดระยะเวลาที่ติดตามสถานการณ์พบว่า หน่วยงานภาครัฐไม่ได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับนิคมอุตสาหกรรมมาตาพูดว่าเป็นผลพวงมาจากแนวนโยบายการพัฒนาที่ผิดพลาด และยังคงเดินหน้าผลักดันโครงการในลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศต่อไป ดังนั้น หากภาคประชาชนไม่ต้องการให้พื้นที่ต้องประสบกับการสูญเสียทรัพยากร ประชาชนต้องร่วมมือร่วมใจกันในการเฝ้าระวังทรัพยากรในท้องถิ่นของตน

หลังจากนั้น เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายสาธารณะและประชาชนที่คัดค้านโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งภาคใต้ได้นำเสนอข้อมูลว่าโครงการพัฒนาของรัฐในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชเกิดจากผลการศึกษาผลกระทบของบริษัทที่ได้รายงานว่าประชาชนในพื้นที่ไม่ได้คัดค้านโครงการแต่อย่างใด ซึ่งในความเป็นจริงสาเหตุที่ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่คัดค้านโครงการดังกล่าว เพราะไม่ทราบข้อมูลและข้อเท็จจริงที่แน่ชัดเกี่ยวกับโครงการในประเด็นผลกระทบต่อชุมชนอันเกิดจากโครงการต่างๆ คือ

๑. การก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
๒. การสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์
๓. นิคมอุตสาหกรรมที่ตำบลกราย อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
๔. นิคมอุตสาหกรรม ตำบลทุ่งปรัง อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช
๕. การขุดเจาะน้ำมันในอ่าวไทย

๖. การทำอุตสาหกรรมเหล็กต้นน้ำ
๗. การก่อสร้างท่าเรืออุตสาหกรรม
๘. การจัดทำผังเมืองโดยกรมผังเมืองและโยธาธิการ รวมทั้งบริษัทเอกชนที่รับจ้างไปดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจัดทำในอำเภอสิชล และอำเภอขนอม
๙. ระบบท่อส่งก๊าซจากแหล่งขุดเจาะในอ่าวไทย
๑๐. การก่อสร้างฐานสนับสนุนการปฏิบัติงานสำรวจและผลิตปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
๑๑. การก่อสร้างฐานบินเฮลิคอปเตอร์ภายในพื้นที่ท่าอากาศยานนครศรีธรรมราช
๑๒. การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เช่น ด้านการพัฒนาเส้นทางคมนาคม ขนส่ง ถนน รถไฟ ประปา และสาธารณูปโภคเป็นต้น
๑๓. ท่าเรือขนถ่ายสินค้า หมู่ที่ ๖ ตำบลท้องเนียน อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ ได้กล่าวข้อเสนอแนะและแนวทางในการต่อสู้เพื่อพิทักษ์สิทธิชุมชนไว้ว่า

โครงการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ไม่ควรเกิดขึ้น เพราะเรามีบทเรียนจากผลกระทบ อาทิ ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ปัญหาสุขภาพของประชาชนที่อยู่อาศัยรอบๆ พื้นที่ ซึ่งในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ - ๔๗ ที่กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐให้ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาของรัฐที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่และต้องให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ให้ครอบคลุมทุกด้าน และต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนเริ่มดำเนินโครงการ

ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนได้ทราบ โดยใช้สื่อที่เข้าถึงและเข้าใจง่าย และประชาชนเองก็ต้องมีความสามัคคี มีเครือข่ายจากหลายภาคส่วนเป็นแนวร่วม เพื่อให้เกิดพลังในการต่อรอกับอำนาจของรัฐ และมีศักยภาพในการตรวจสอบการทำงานของรัฐควบคู่กันไปด้วยเพื่อรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

๑ พักพิทักษ์สิทธิมนุษยชน ๑

๑ ร่วมพิทักษ์สิทธิมนุษยชน
ความมั่นคงสูงสุดกว่าทุกสิ่ง
ซึ่งโลกนี้น่าไว้ใจให้ทุกสิ่ง
คนต้องยัง มีชีวิตให้แก่งาน

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

สิทธิอันชอบธรรม แต่ถูกเนรเทศ
ต้องไม่ถูกละเมิด เคารพมนุษยชน
ความเจริญ เติบโตแห่งสรวงสวรรค์
คนทั้งนั้น เคารพ หน้า ๘ ภัยพิบัติ

มีที่ลี้ภัย มีที่ลี้ภัย ประสานร้อย
ด้วยใจใคร ที่กล้าฝ่าวิกฤต
ความกล้า ทนภัยธรรมชาติ สัมผัสทุกสิ่ง
พิทักษ์สิทธิมนุษยชน อย่างคนแท้

เชิดชูชน คนสู้ เชิดชูสิทธิ
กล้าร่วมต่อสู้เนกทางของเนอเนอ
โลกทุกวันนี้มีที่ลี้ภัย มีที่ลี้ภัย
ต้องถูกรักษาไว้ให้ไว้

ต้องยอมรับ ยอมรับทุกสิ่ง
แต่อย่ายอมรับกับคนชั่ว
บางครั้งอาจต้องยอมด้วยใจ
แต่บางครั้งที่ต้องกล้า ฝ่าฟันชีวิต

ร่วมพิทักษ์สิทธิมนุษยชน
ให้สังคมสงบสุข สันติภาพ
ร่วมดูแล กันและกันคนแก่คนชรา
ร่วมยื่นมือ พักพิทักษ์มนุษยชน

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
พ.๒๕๖๒

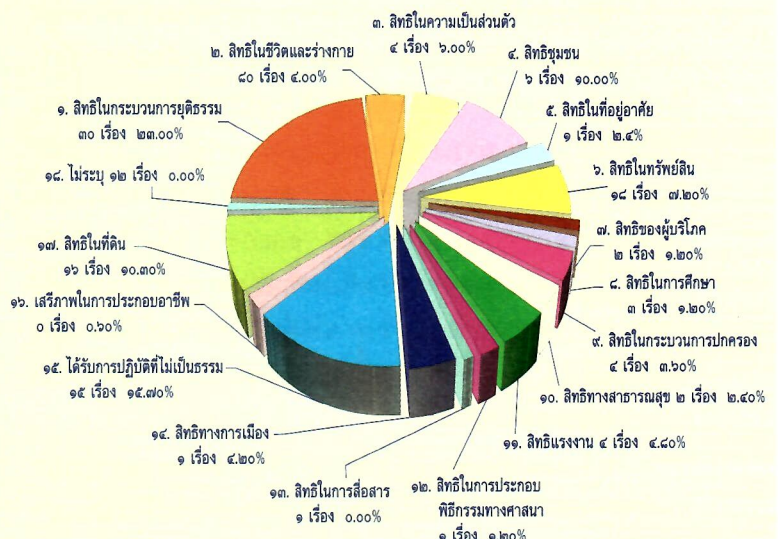
เมื่อถูกละเมิดสิทธิ ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ได้ความเป็นธรรม
แจ้ง กสม. ๑๓๓๗

วิธีการร้องเรียน

- โทรศัพท์สายด่วน ๑๓๓๗ หรือ ๐-๒๑๔๑-๓๔๐๐, ๐-๒๑๔๑-๓๔๐๐
- เขียนจดหมายส่งไปที่สำนักงานคณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารบี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
หรือ โทรสารหมายเลข ๐-๒๑๔๓-๙๕๓๕
- ด้วยตนเองที่สำนักงานคณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ส่งข้อความผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ที่ help@nhrc.or.th
- ส่งเรื่องร้องเรียนผ่านองค์กรเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน ตามที่
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนด
- ส่งเรื่องร้องเรียนโดยตรงถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สถิติเรื่องร้องเรียน

ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ รวม ๑๖๕ เรื่อง ดังนี้

กรุณาส่ง

.....

.....

.....

.....

ชำระค่าบริการเป็นเงินชื่อ
ใบอนุญาตเลขที่ ๙/๒๕๕๒
พล.ศ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารบี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารบี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๔๐๐, ๐ ๒๑๔๑ ๓๔๐๐ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๓๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ promotenetwork@nhrc.or.th หรืออ่าน [มุมมองสิทธิ](http://www.nhrc.or.th) ได้ที่ www.nhrc.or.th